

Súd: Krajský súd Banská Bystrica  
Spisová značka: 16Co/466/2016  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6913218785  
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2017  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková  
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2017:6913218785.1

## Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a sudcov Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša, v právnej veci žalobcu Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., so sídlom Bajkalska 30, Bratislava, IČO: 31 335 004, proti žalovaným 1/ U. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y. č. XXX, F., t. č. bytom X. XXX, F., právne zastúpená Centrom právnej pomoci, so sídlom Námestie slobody 12, 810 00 Bratislava, IČO: 30 798 841, Kancelária Centra právnej pomoci Rimavská Sobota, so sídlom Čerenčianska 20, Rimavská Sobota, 2/ Y. X., nar. XX. XX. XXXX, bytom X. XXX, F. a 3/ H. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom X. XXX, F., v konaní o zaplatenie 4 253,70 € s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej 1/ proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 8C/61/2014-107 zo dňa 03. 12. 2014, takto

### rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** na ďalšie konanie.

### o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zaviazal žalovaných 1/ až 3/ zaplatiť žalobcovi sumu 4 253,70 € spolu s 6,49 % úrokom za úver ročne a 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 4 049,61 € od 01. 09. 2014 do 30. 09. 2014 vo výške 20,67 € a so 6,49 % úrokom za úver ročne a 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 4 049,61 € od 01. 10. 2014 až do zaplatenia, v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v plnom rozsahu jeho plnenia povinnosť ostatných žalovaných na plnenie.

2. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia okresný súd konštatoval, že žalobca sa voči žalovaným domáhal zaplatenia sumy 4 253,70 € s prísl. titulom plnenia zo zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere zo dňa 06. 06. 2006. Mal za preukázané, že na základe tejto zmluvy poskytol žalobca žalovaným 1/ a 2/ mimoriadny medziúver vo výške 150 000,- Sk v pôvodne platnej mene. Žalovaní 1/ a 2/ sa zaviazali predmetný medziúver splácať vrátane úroku, pričom výška úrokovej sadzby mimoriadneho medziúveru bola dohodnutá vo výške 6,49 % ročne ku dňu uzatvorenia tejto zmluvy. Zároveň sa žalovaní 1/ a 2/ zaviazali do pridelenia cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení splácať úroky z mimoriadneho medziúveru pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 812,- Sk v pôvodne platnej mene. Podľa výpisu z účtu odstúpeného medziúveru poskytnutého žalovaným 1/ a 2/ bolo zistené, že dňa 15. 06. 2006 bol žalovaným 1/ a 2/ vyplatený medziúver vo výške 4 862,91 €. Dňa 06. 03. 2013 žalobca pristúpil k odstúpeniu od zmluvy, pretože úver nesplácali riadne a v čas, zročné splátky neuhradili ani v poskytnutej dodatočnej lehote, zostali v omeškaní s viac ako dvoma vkladmi po dobu dlhšiu ako dva mesiace a na účte mimoriadneho medziúveru s viac ako dvomi splátkami, čím došlo k porušeniu zmluvných podmienok. Keďže v lehote sedem dní žalovaní 1/ a 2/ dlžnú sumu neuhradili, svoju povinnosť vyplývajúcu z ručenia si nespĺnil ani žalovaný 3/, súd mal za to, že žalobca sa dôvodne domáhal zaplatenia žalovanej sumy vrátane príslušenstva.

3. Pri rozhodovaní okresný súd vychádzal z ustanovení Obchodného zákonníka, nakoľko zmluva uzavretá medzi stranami, bola uzavretá v zmysle § 497 Obchodného zákonníka. Aplikujúc ust. § 506

Obchodného zákonníka dospel k právnomu záveru, že pokiaľ boli žalovaní 1/ a 2/ v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok po dobu dlhšiu ako tri mesiace, bol žalobca oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi. V spojení s čl. VI uzavretej zmluvy a mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere súd priznal žalobcovi zaplatenie dlžnej sumy spolu s úrokom za úver ročne, ako i s úrokom z omeškania ročne z dlžnej sumy úveru.

4. Na záver okresný súd nepristúpil na návrh žalobkyne, ktorá sa domáhala, aby jej súd povolil zaplatiť dlžnú sumu v mesačných splátkach po 60 € s odôvodnením, že výška splátok 60 € mesačne, by pri výške dlžnej sumy s príslušenstvom bola nepostačujúca a vyššie mesačné splátky by vzhľadom na sociálnu situáciu žalovaných neprichádzali do úvahy.

5. Proti rozsudku okresného súdu podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná 1/. V úvode poukázala na ust. §-u 54 Občianskeho zákonníka a napriek tomu, že v slovenskom právnom poriadku pretrváva dualizmus úpravy občianskych a obchodných vzťahov, namietala, že pri rozhodovaní o nároku žalobcu, mal okresný súd aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, a nie Obchodný zákonník. V tejto súvislosti poukázala na rozsudok Krajského súdu v Prešove, ale aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veci sp. Zn. 5 MCdo 20/09. Ak teda okresný súd rozhodoval na tom skutkovom základe, že medzi stranami sporu došlo k odstúpeniu od zmluvy, mal následne aplikovať ust. §-u 48 Občianskeho zákonníka a odstúpením od zmluvy by medzi stranami, resp. medzi účastníkmi zmluvy nastúpil režim bezdôvodného obohatenia vo výške reálne poskytnutých finančných prostriedkov žalobcom, teda okresný súd nesprávnou aplikáciou ustanovení Obchodného zákonníka zaviazal žalovaných aj k plneniu príslušenstva predmetnej pohľadávky (rozhodnutie Krajského súdu Prešov sp. zn. 6Co/81/2012).

6. Ďalším odvolacím dôvodom žalovanej 1/ bola skutočnosť, že podľa spisových listín č. 96 - 99 zaplatila celkovo na splátky medziúveru 400 € po začatí konania o platobnom rozkaze, 2 002,71 € do začatia konania na súde a sumu 1 632,96 € si žalobca započítal v rámci Zmluvy a účtu o stavebnom sporení č. XXXXXXXXXXXX, teda spolu bola žalobcovi uhradená suma 4 035,67 € z pôvodne poskytnutej sumy 4 862,91 € (na základe výpisu z úverového účtu). K predmetnému tvrdeniu priložila i rozhodnutia, napr. rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-226-12 zo dňa 16. 01. 2014 a rozsudok súdneho dvora vo veci C-397-11 zo dňa 31. 05. 2013.

7. Okresnému súdu vytykala, že sa ex offo nezaoberala tým, že zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. V tomto prípade ide podľa nej o dojednanie zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere v časti VII. - odstúpenie od zmluvy, v ktorej boli dodávateľom vopred pripravené dojednania o odstúpení v rozpore s citovanými ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Zároveň namietala nevyváženosť dojednaní častí VII. zmluvy v bode 1, 4 písm. d), 5, 6, 7, 8, 9, 10, ktoré majú vzájomný charakter jednostrannosti a preferencie veriteľa, ktorému priznávajú plnenia v rozpore so zákonnou úpravou Občianskeho zákonníka v prípade odstúpenia od zmluvy. Je taktiež jednoznačné, že predmetné dojednania neboli individuálne dojednané s poukazaním na znenie § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil späť na ďalšie konanie.

8. V písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovanej 1/ žalobca konštatoval, že ust. §-u 54 Občianskeho zákonníka nemožno vykladať tak, že umožňuje vylúčiť použitie zákonných ustanovení. Vylúčenie zákonných ustanovení, v danom prípade, konkrétne ustanovení Obchodného zákonníka, je podľa neho, v rozpore s princípom právnej istoty, nakoľko právna úprava zmluvy o úvere vychádza výlučne z Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je podľa Obchodného zákonníka absolútnym obchodom, to znamená, že uvedený záväzkový vzťah sa spravuje výlučne ním bez ohľadu na povahu účastníkov. Naviac v čase uzatvorenia zmluvy o úvere, t. j. 06. 06. 2006 sa zmluva uzavretá medzi stranami sporu nepovažovala za spotrebiteľský úver, preto okresný súd postupoval vecne správne, ak konštatoval, že žalobca pristúpil k odstúpeniu od zmluvy a na daný inštitút aplikoval ustanovenia Obchodného zákonníka. K ďalším argumentom žalobca konštatoval, že sa mu zdá neprípustné, že vklady, ktoré žalovaní uskutočnili, sa započítajú na sumu poskytnutého úveru a žalobca tak žalovaným poskytne bezúročný úver, pričom pri porušení povinností zo strany žalovaných postupoval v súlade s platnými právnymi predpismi, a to ustanoveniami Obchodného zákonníka. Aplikáciou ustanovení Občianskeho zákonníka na odstúpenie od zmluvy by došlo k zvýhodňovaniu žalovaných, ktorí porušili svoje povinnosti platiť úver riadne a včas. Ak aj žalovaná 1/ tvrdí, že zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, s týmto sa nestotožňuje, naopak má za to, že uvedené ustanovenia, na ktoré žalovaná v odvolaní

poukázala, odzrkadľujú platnú právnu úpravu, ktorá vychádza práve z Obchodného zákonníka. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

9. Žalovaná 2/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovanej 1/ uviedla, že rozhodnutie ponecháva na rozhodnutie súdu.

10. Žalovaná 1/ k vyjadreniu žalobcu v opätovnom vyjadrení uviedla, že trvá na aplikácii ust. §-u 54 Občianskeho zákonníka v spojení s jej argumentáciou uvedenou v odvolaní s tým, že zdôraznila, že súd mal rozhodnúť podľa §-u 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka druhá veta, podľa ktorého zánik jednej z týchto zmlúv iným spôsobom než splnením, alebo spôsobom nahradzujúcim splnenie, spôsobuje zánik ostatných závislých zmlúv, a to s obdobnými právnymi účinkami. Z uvedeného vyvodila, že odstúpením od zmluvy je táto zmluva neplatná ex tunc rovnako, ako aj všetky akcesorické záväzky a medzi účastníkmi zmluvy nastupuje režim bezdôvodného obohatenia vo výške reálne poskytnutých finančných prostriedkov žalobcom. Má za to, že odstúpením od hlavného záväzkového vzťahu - zmluvy o medziúvere automaticky zanikajú aj akcesorické zmluvy, medzi ktoré nepochybne patrí aj dojednanie, resp. zmluva o záložnom práve, majúca funkciu zabezpečovaciu vzhľadom k hlavnému záväzku. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo 14/2014, podľa ktorého ust. §-u 52 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka sa aplikuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Tvrdenie žalobcu o výlučnej aplikácii Obchodného zákonníka považuje za nesprávne. Naďalej zotrvala na tom, že ustanovenia zmluvy, ktoré aj po odstúpení od zmluvy veriteľom zachovávajú právo dodávateľa (veriteľa) na úrok, poplatky, zmluvné pokuty, zabezpečenie záväzku, nad rámec povinností vzniknutých podľa Občianskeho zákonníka v časti odstúpenia od zmluvy, priamo poškodzujú spotrebiteľa a hrubo zasahujú do vyváženosti práv a povinností zmluvných strán na úkor spotrebiteľa (rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 4Co/313/2012, rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 8Co/15/2013, sp. zn. 20Co/66/2013, rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 8Co/141/2015 v spojení s rozhodnutím Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 402/2013).

11. V písomnom vyjadrení žalobcu k opakovanému vyjadreniu žalovanej 1/ žalobca uviedol, že zotrváva na svojom vyjadrení zo dňa 08. 06. 2016 a nestotožňuje sa s tým, aby uvedený právny vzťah bol posudzovaný podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, nakoľko ide o právny vzťah výlučne upravený predpismi obchodného práva. K jeho odstúpeniu od zmluvy došlo 06. 03. 2013, teda dávno pred účinnosťou ust. §-u 52 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka a nemohol predvídať, že kým dosiahne vymoženie pohľadávky, sa právny status zmení a súdna prax bude aplikovať nové právne normy spätne. Svoj nárok nepovažuje za premlčaný, nakoľko k účinnosti odstúpenia od zmluvy došlo 03. 04. 2013 a žalobca si svoj nárok uplatnil na súde podaním zo dňa 21. 11. 2013.

12. Okresný súd o žalobe rozhodol rozsudkom dňa 03. 12. 2014. Krajskému súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolaciemu, bola vec predložená dňa 16. 09. 2016 na základe odvolania žalovanej 1/ zo dňa 29. 01. 2015. Dňom 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej v texte aj „CSP“), ktorý v zmysle § 470 ods. 1 stanovuje, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté predto dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa prvej vety odseku 2 § 470 CSP však platí, že právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predto dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

13. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ust. §-u 470 ods. 1 CSP a §-u 470 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých odvolaní, ktoré boli podané do 30. 06. 2016 a ktorý účinok zostal zachovaný aj po 30. 06. 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej (od 01. 07. 2016) účinnej právnej úpravy o odvolaní a odvolacom konaní, sa v prípade týchto odvolaní nemôžu uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu SR sp. zn. PL ÚS 36/1995).

14. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), prejednal odvolanie v zmysle ust. §-u 379 a §-u 380 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa §-u 385 ods. 1 CSP (a contrario) napadnutý rozsudok okresného

súdu podľa §-u 389 ods. 1 písm. b), c) CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie podľa §-u 391 ods. 1 CSP z nasledovných dôvodov:

15. Okresný súd rozhodol o nároku žalobcu aplikujúc ustanovenia Obchodného zákonníka s odôvodnením, že žalobca sa domáha žalobou voči žalovaným plnenia zo zmluvy o úvere a následne na to aplikujúc ust. §-u 506 Obchodného zákonníka v spojení s § 303 Obchodného zákonníka ako aj zmluvnými dojednaniami dohodnutými v zmluve o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere zo dňa 06. 06. 2006, považoval nárok žalobcu za dôvodný. Napriek tomu, že súd konštatoval, že inštitút ochrany spotrebiteľa sa vzťahuje na akýkoľvek zmluvný vzťah, ktorý sa uzavrie medzi spotrebiteľom a dodávateľom a poukázal na ust. §-u 52 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je spotrebiteľskou zmluvou každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, neskúmal, či ustanovenia zmluvy uzavretej medzi stranami sporu dňa 06. 06. 2006 obsahujú odlišné zmluvné dojednania, prípadne dohody, ktorých obsahom alebo účelom by bolo obchádzanie tohto zákonného ustanovenia, na základe čoho by museli byť považované za neplatné. Odvolací súd sa argumentáciou okresného súdu o dôvodnom nároku žalobcu v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka nemôže stotožniť, a to z nasledovných dôvodov :

16. Zmluva uzavretá dňa 06. 06. 2006 - zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere bola uzavretá ako zmluva o úvere, teda zmluva o absolútnom obchode v zmysle §-u 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka. Napriek tomu je nutné predmetnú zmluvu považovať okrem toho, že ide o zmluvu o úvere aj za zmluvu spotrebiteľskú, a v tomto rozsahu okresný súd predmetnú zmluvu neposudzoval. Právny záver okresného súdu, podľa ktorého sa na prejednávany prípad nevzťahuje zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch je vecne správny, avšak nemožno opomenúť, že predmetná zmluva je napriek tomu zmluvou spotrebiteľskou, a to v širšom ponímaní tohto pojmu. V čase uzavretia predmetnej zmluvy platná právny úprava Občianskeho zákonníka upravovala, že v zmysle §-u 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka platného a účinného ku dňu uzavretia zmluvy sa spotrebiteľskými zmluvami považuje zmluva kúpna, zmluva o dielo, alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa §-u 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Podľa ods. 2 a 3 tohto ustanovenia sa za dodávateľa považovala osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a za spotrebiteľa zas osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Už podľa tejto platnej právnej úpravy v zmysle §-u 53 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmeli obsahovať ustanovenia, ktoré by spôsobili značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa s tým, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa podľa §-u 54 Občianskeho zákonníka nemohli odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa nemohol už v tom čase vzdať vopred svojich práv, ktoré mu tento zákon priznával, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie s tým, že v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv už v tom čase platil výklad, ktorý bol pre spotrebiteľa priaznivejší. Z obsahu spisu doposiaľ jednoznačne vyplýva, že žalobca vystupoval pri uzavretí predmetnej zmluvy v rámci predmetu svojej obchodnej a podnikateľskej činnosti a žalovaní 1/ a 2/ vystupovali ako spotrebiteľia, keď pri uzatváraní zmluvy v rámci predmetu svojej obchodnej, ale ani podnikateľskej činnosti nekonali.

17. Aj predchádzajúca súdna prax konštatovala, že prednostným uplatnením Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku, nejde o porušenie ústavných práv veriteľa (viď uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 402/2013-10 zo dňa 19. 06. 2013). Prednostným použitím Občianskeho zákonníka sa nespochybňuje, že zmluva o úvere je absolútnym obchodom, práve naopak, keďže máme stále dva kódexy, na požiadanie súdnej praxe sa upresnilo už judikované právne pravidlo, že ak bude možné na vzťahy, ktoré sú upravené aj Občianskym zákonníkom aj Obchodným zákonníkom použiť Občiansky zákonník, tento sa použije prednostne, teda ide o prípad konkurencie právnej úpravy Obchodného a Občianskeho zákonníka. Uvedené potvrdzuje, že právna úprava spotrebiteľských zmlúv sa musí použiť aj na zmluvy, ktoré sú upravené obchodným právom, keďže Smernice EÚ kladú štátom explicitnú povinnosť zabezpečiť, aby sa ochranné opatrenia na ochranu práv spotrebiteľa neobchádzali.

18. Pokiaľ žalobca polemizuje o správnosti posúdenia zmluvy ako zmluvy spotrebiteľskej podľa ust. §-u 52 až 54 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu jej uzavretia, odvolací súd poznamenáva, že spotrebiteľská zmluva je inštitút, ktorý je treba vnímať komplexne, a ktorý sa nesporne týka viacerých

typov zmlúv. Pri posúdení charakteru posudzovanej zmluvy je nutné vychádzať z právnej úpravy platnej v čase uzavretia tejto zmluvy. Európska únia venuje problematike ochrany spotrebiteľa mimoriadnu pozornosť a aj do slovenskej legislatívy sa prebrali viaceré smernice Európskej rady a parlamentu, ktoré upravujú ochranu spotrebiteľa, alebo sa jej priamo či nepriamo dotýkajú. Spotrebiteľské zmluvy sa môžu rozlišovať jednak v užšom a jednak v širšom ponímaní. Aj keď je možné pripustiť, že ust. §-u 52 Občianskeho zákonníka platného v čase uzavretia zmluvy o úvere ustanovovalo, že spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa §-u 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy, teda definoval spotrebiteľské zmluvy bez odkazu na Obchodný zákonník, iba z tejto skutočnosti nie je možné vyvodiť, že posudzovaná zmluva nie je zmluvou spotrebiteľskou. Vychádzajúc z Európskej legislatívy, ako aj zásad a pojmových znakov, z ktorých pri definícii spotrebiteľskej zmluvy je nevyhnutné vychádzať, nemožno úpravu v Občianskom zákonníku považovať za taxatívnu, ale ide len o užšie vymedzenie pojmu spotrebiteľských zmlúv. Právna úprava spotrebiteľského práva v Slovenskej republike totiž v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy nebola plne v súlade so Smernicou 93/13/EHS. Účelom uvedenej smernice je aproximovať zákony, iné právne predpisy a právne opatrenia členských štátov, ktoré sa týkajú nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom. Spotrebiteľom na účely tejto smernice je akákoľvek fyzická osoba, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom nevzťahujúcim sa k jeho obchodu, podnikaniu, alebo povolaniu. Z uvedeného teda vyplýva, že Smernica 93/13/EHS sa vzťahuje na všetky zmluvy uzatvorené medzi dodávateľom a spotrebiteľom a uvedeným spôsobom mala byť transponovaná do Slovenského právneho poriadku.

19. To, že ide o spotrebiteľskú zmluvu, zmluvu o spotrebiteľskom úvere je nesporné a v konečnom dôsledku tomu zodpovedá aj definícia spotrebiteľskej zmluvy, za ktorú sa považuje každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ak ju uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom v zmysle § 23a zákona č. 634/1992 Z. z. o ochrane spotrebiteľa platného a účinného v čase uzavretia zmluvy o úvere, ktorý za spotrebiteľskú zmluvu neskôr označil explicitne aj zmluvu podľa Obchodného zákonníka.

20. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. I.ÚS 402/2013-10 zo dňa 19. 06. 2013 konštatoval, že prednostným uplatnením Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa na úver, ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

21. Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z. z. definitívne, normatívne vyriešila doplnením ust. §-u 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, že na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z autentického výkladu zákonodarcu vyplýva, že Občiansky zákonník bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky napr. premlčania, ale i ďalších úprav, napr. ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku, ale aj odstúpenia od zmluvy a pod., aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 01. 04. 2015, predmetné ustanovenie poníma výkladový status a jeho cieľom je iba *expressis verbis*, vyjadriť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské záväzky. (viď aj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo 13/2014, 3MCdo 12/2014, v zmysle ktorých ust. §-u 52 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka, teda prednostné použitie Občianskeho zákonníka nadobudli účinnosť 01. 05. 2014 a právne predpisy, ktorých súčasťou sú, nemajú prechodné ustanovenia, „to znamená, že od ich účinnosti sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom“.) Právny názor žalobcu, podľa ktorého by sa v danom prípade mohlo jednať o neprípustnú retroaktivitu účinkov novelizovaného Zákona o ochrane spotrebiteľa (zákon č. 250/2007 Z. z.), a tým súvisiaceho zásahu do právnej istoty účastníkov tohto vzťahu, nie je preto správny.

22. Navyše predmetná zmluva má povahu značnej jednostrannej adhéznej zmluvy, obsahujúcej veľké množstvo ustanovení znevýhodňujúcej dlžníka. Nemožno teda opomenúť, že predmetná zmluva o úvere má podobu štandardnej formulárovej zmluvy, ktorá je typická tým, že sa uzatvára vo viacerých prípadoch a spotrebiteľ spravidla jej obsah nemôže meniť vzhľadom na formulárovú predtlač, čo znamená, že spotrebiteľ podmienky, ktoré sú dané buď prijíma, (ktoré si však poskytovateľ - dodávateľ sám v predstihu a zjavne v klude a bez časového stresu podľa svojich predstáv naformuloval), alebo zmluvný vzťah

následne nevznikne. Za takéhoto stavu je spotrebiteľ v tomto prípade z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou zmluvného vzťahu.

23. Odvolací súd dopĺňa, že samotným východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom a to s ohľadom na okolnosti, za akých dochádza ku vzniku záväzku, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť dodávateľa, jeho lepšiu znalosť práva, ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Zákonodarcia sa preto pokúsil vyrovnať túto faktickú nerovnosť cestou práva a to formou obmedzenia autonómie vôle. Súkromné právo garantuje každému, čo najširšiu mieru možnosti slobodného jednania, avšak práve preto, že ju garantuje každému, musí ju zároveň u niektorých obmedziť, aby bola zaručená všetkým. Zo stretu autonómie vôle a z idey rovnosti potom vyplýva ochrana slabšej zmluvnej strany, a to s cieľom dosiahnutia vyváženej pozície, teda spravodlivosti, ekvity, či rovnováhy zúčastnených záujmov. Vo vzťahoch, v ktorých vystupujú strany, ktorých pozície sú značne nerovnovážne (napr. vzťahu dodávateľa so spotrebiteľom), sa nemožno uspokojiť s tým, že obom stranám budú poskytnuté rovnaké právne prostriedky, teda formálna rovnosť, lebo v skutočnosti nerovnosť východísk prostriedkov spôsobuje i nerovnosť vo výsledku samotnom. Riešenie tejto situácie je potom možné vidieť v nerovnovážnej úprave subjektívnych práv a povinností účastníkov súkromnoprávneho vzťahu tým, že slabšej zmluvnej strane (typicky spotrebiteľovi) je priznaných viac práv a silnejšej zmluvnej strane (dodávateľovi) je uložených viac povinností. Účelom danej právnej úpravy je teda snaha o dosiahnutie skutočnej rovnováhy tým, že budú právne vyrovnané východiskové ekonomické informačné a iné rozdiely, ktoré medzi stranami panujú, inak povedané, aby bolo možné rovnosť dosiahnuť, je nutné nerovnosť východísk pozícií korigovať zákonnou úpravou práv a povinností. Okrem uvedenej úpravy práv a povinností možno navyše od dodávateľa vyžadovať, aby sa vo vzťahu k spotrebiteľovi choval vo všeobecnosti poctivo. Pokiaľ týmto spôsobom dodávateľ nepostupuje, spreneverí sa dôvere druhého účastníka zmluvného vzťahu v poctivosť jednania dodávateľa a takémuto nepoctivému jednaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu (porovnaj napr. § 265 Obchodného zákonníka, § 3 Občianskeho zákonníka alebo § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa).

24. Z vyššie uvedeného vyplýva, že okresný súd nepostupoval vecne správne, ak pri posudzovaní nároku vychádzal z ustanovení Obchodného zákonníka a súčasne dojednanie v čl. VII nepodrobil kontrole prijateľnosti týchto dojednaní ex offo v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka, ako aj právnej úpravy na ochranu spotrebiteľa.

25. Navyiac, ak aj okresný súd pri rozhodovaní vo veci samej posudzoval nárok žalobcov v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka za účelom preukázania skutkových okolností, teda kedy, akým spôsobom došlo k odstúpeniu od zmluvy, resp. kedy nastali účinky tohto odstúpenia, v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, nevykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu a súčasne vôbec nevysvetlil, na základe akých úvah k právnym záverom dospel. Súd sa vôbec nezaoberal skutočnosťami týkajúcimi sa faktického plnenia zo strany žalovaných 1/ a 2/ žalobcovi, teda akú sumu celkovo zaplatila žalovaná 1/ žalobcovi z pôvodne poskytnutej sumy. Pozornosti odvolacieho súdu neušla ani skutočnosť akým spôsobom okresný súd (ne)vykonal dokazovanie. Na pojednávaní dňa 03. 12. 2014 okresný súd oboznamoval strany sporu so „všetkými ďalšími listinnými dôkazmi predloženými účastníkmi konania (stranami sporu), výsluchom účastníkov konania“. Uvedená konštatácia je však veľmi všeobecná a nekonkrétna, ak Civilný sporový poriadok vo svojich ustanoveniach upravuje postup, ako sa dôkazy vykonávajú. Z uvedeného potom nie je zjavné, ktoré dôkazy okresný súd vykonal, akým spôsobom, a ani to, ako ich jednotlivito a vo vzájomnej súvislosti posúdil. V tomto rozsahu je rozhodnutie okresného súdu nepreskúmateľným. Rozhodnutie okresného súdu tak trpí nedostatočne zisteným skutkovým stavom, dospel k nesprávnym skutkovým záverom, v dôsledku čoho došlo k tomu, že nesprávnym procesným postupom okresný súd znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné právo v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok vzhľadom na nepreskúmateľnosť rozhodnutia nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom. V dôsledku následného nesprávneho právneho posúdenia (nesprávny právny predpis) okresný súd nevykonal dôkazy potrebné pre rozhodnutie vo veci samej. Z ust. §-u 295 CSP ale vyplýva, že súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Zároveň je nutné uviesť, že súd je povinný ex offo skúmať i existenciu neprijateľných zmluvných podmienok v zmluve,

nemôže rezignovať na kontrolu ich správnosti, pretože v konečnom dôsledku by tak dodávateľ obchádzal účel právnych noriem na ochranu spotrebiteľa.

26. Po zrušení veci bude úlohou okresného súdu vykonať dokazovanie v súlade s Civilným sporovým poriadkom, vyvodiť z neho skutkové a právne závery, najmä si súd ustáli, čo je predmetom konania, o aký nárok žalobcu ide a na tomto základe posúdi i prípadnú výšku tohto nároku, ktorou otázkou sa dosiaľ okresný súd nesprávne zaoberal na základe nesprávnej právnej úpravy v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka. Posúdi, či došlo, kedy a s akými účinkami k odstúpeniu od zmluvy zo strany žalobcu aplikujúc ustanovenia Občianskeho zákonníka, podľa ktorého odstúpením od zmluvy je zmluva zrušená ex tunc a momentom odstúpenia zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy a vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva. Úlohou okresného súdu bude teda skúmať, či došlo k naplneniu znakov skutkovej podstaty hmotnoprávnej normy v zmysle §-u 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka s tým, že odvolací súd nemohol v tomto smere pri svojom rozhodovaní vychádzať zo skutočností, ktorými sa súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí nezaoberal bez toho, aby strane sporu umožnil sa k novým právnym záverom vyjadriť, prípadne predložiť dôkazy. Súčasne okresný súd posúdi, či dojednania v zmluve, podľa ktorých zánikom zmluvy o úvere - odstúpením veriteľa od zmluvy, nezanikajú nároky veriteľa zo zmluvy o úvere alebo s ňou súvisiace, ktoré vznikli pred ukončením tejto zmluvy alebo v súvislosti s ním, sú prijateľnými, či neprijateľnými zmluvnými dojednania, a až na základe takto zisteného skutkového stavu a právneho posúdenia veci na základe správnej právnej úpravy vo veci opätovne rozhodne.

27. Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. V novom rozhodnutí rozhodne súd v zmysle §-u 396 ods. 3 CSP aj o trovách odvolacieho konania.

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3: 0.

#### **Poučenie:**

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
  - c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b)
- (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).